

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló; Pestváros határozati a' magyar nyelv ügyében, literaturai újdonságok; nemzeti játékszín; 's a' t.; almanach-társaság; gazdasági egyesület; temesmegyei közgyűlés; esztergammegyei politikai és gazdasági hírek; sólymári égés; különféle; iparügy; 's a' t.) Amerika (Jackson nyilatkozata Van-Buren fölött; 's a' t.) Spanyolország (az új ministerség határozottan összeállott; 's a' t.) Anglia (a' parlamenti ülések elhalasztva, trónbeszéd; az angol és francia haderő; a' belga király békitési próbája Anglia és a' francia kormány közt; Attwood Károly Birminghamben Palmerston lordot hazaárulásról vádolja; 's a' t.) Franciaország a' napoleonisták vallemási; mozgalmi hírek Vendeéből; új adat Lallarge assz. pöréhez; 's a' t.) Gabonár. Pénzkelet. —

Magyarország és Erdély.

A' magyar kir. udv. kamra keblebeli főfzető hivatalánál Gruden Ferencz halála következtében Szalázár Eduárd járulót utolsó pénztartáztte; és helyére Frumm Antal fizetéses gyakornokot alkalmazta.

Budapesti napló: Pest, hazánk e' pezsgő szívere, legújában tündöklő példáját adá, hogy nemcsak anyagi jólétéről gondoskodik, hanem a' szép nagyszerű házak építtetésén kívül még maradandóbb 's dicsőbb emlékek is törekszik letenni talpkövé, mely egyszermind kapcsolkóul szolgáljon szellemi jólét, idegenszín-enyésztés 's általános nemzetisedés közt. F. hó 22ikén tartott tanácsülési jegyzőkönyve szerint ugyanis az újabb törvények kihirdetése után a' 6ik tör. cikk következtében, melly a' nemzeti nyelv gyarapítását érdekli, tanácsilag rendeltetik: 1) hogy nemcsak legf. helyre, hanem a' magyar kir. helytartó-tanácsához, és m. kir. udv. kamrához teendő felírások is ezentul egyedül magyar nyelven szerkesztessenek; 2) hogy mindennemű tisztí 's hivatalos tudósítás mai naptól fogva hasonlóké csak magyar nyelven tétessék; 3) hogy ezen hatóság jegyzőkönyvei mostantól fogva nemzeti nyelven folytattassanak, 's 4) az örök bevallások kiadandó hiteles levelek kezdő és befejező szakaszai magyar nyelven irassanak, vagyis nyomassanak ki. Többnyire, hogy a' hivatalbeli utasítások és hitformák részint magyarra fordíttassanak, részint pedig, nevezetesen az utóbbiak, jobb formába szerkesztessenek, e' végre Száz Mátyás, Szekrényessy Endre tanácsnok és Gónczy Ferencz főjegyző m. kiküldetnek. Tölgyessy János polgármester ur és a' nemzeti iskolák igazgatója olly rendelkezéseket teend, hogy a' városi kis iskolákban, nevezetesen pedig a' 2dik osztályban a' tanítási tárgyak magyar nyelven adassanak elő, mi is Adamkovics Mihály pozsonyi kerületi iskolák főigazgatójának megíratni fog. Pestváros e' szép példája bizonyosan hazaszerte utánzásra alkalmas, hol még eddig olly rendszabályok nem fogantatosítottak. — A' pesti énekiskolai szabálykönyv e' napokban a' sajtót elhagyá. Ez intézet közméltányt érdemel. — Ugyan most jelent meg „Mibán családja“, eredeti dráma 3 felv., előjátékkal, írta Szigligeti, ára egy pő for.; és Nagy Ignác Szinmütára 13dik füzete: „Születésjog“, dráma 5 felv. Bulwer után angolbul fordítá Nagy Ignác: ára 40 pő kr. — Nemzeti színpadunkon f. hó 24ikén „Fidelio“ adaték; 22ikén „Mibán családja“; 23ikán bérszünettel „Báléj“, 24ikén „Peleskei notárius“; 25ikén „Eskü“; 26ikán „Cillei Fridrik“; 27ikén először „A' sánta orvos, vagy hasonzenves orvoslás“, vigj. 3 felv., Leithner után ford. Zsivora József a' magyar tudós társaság költségén. —

(Almanach társaság.) F. é. jun. 7ikén közgyűlést tartván a' társaság mindenek előtt a' nemzeti almanach ivszámát szaporíttatni határozá, leginkább azon okbul, mivel még több jó dolgozat várakozott főlvetelre a' szerkesztőnél, 's a' társaság e' tekintetben sem kívánt magányos vállalkozók mögött maradni, melly végzés következtében az almanach iver 26ra szaporítottak, ára mind e' mellett is csak öt pő forintra szabotván. Némelly belső dolgainak elintézte után tisztviselő-ség-választáshoz fogott a' közgyűlés az almanach 2ik kötete kiadására. Szerkesztő és pénztárnok hivatalaikban megerősítettén, titkos szavazás útján általános szótöbbséggel a' választások eredménye imez: igazg. választmány tagjai: Fáy András, Fogarasi János, Jósika Miklós b., Kis Károly (elnök), Lukács Mór, Nagy Ignác (jegyző); Ráday Gedeon gr., Schedel Ferencz, Tóth Lőrincz, bíráló választmányei: Bártfay László, Erdélyi János, Gaal József, Székács József, Vajda Péter (szerkesztő); pénztárnok: Csanády Ferencz; ügyvéd: Perlaky Sándor; melly tisztviselőség az almanach első kötete bevégezte után kezdé meg munkálatát, f. é. aug. 25iki választmányi gyűlésben, minek határozata következtében köztudomásul adatik: a) a' „Nemzeti almanach“ 1841iki vagyis Isó kötete elkészült, 's mivel már az utolsó képek is uton vannak, miknek elkéste miatt a' könyv megjelenésének is késni kelle, tehát néhány hét múlva díszes habselyem kötésben meg fog az jelenni's körülményes tudósítás könyvársi uton fog köveikezni; b) az almanach tartalma: 7 eredeti aczélmetzés, t. i. Teleki József gr. koronaőr, főispán, magyar tudós társasági elnök 's a' t. arczképe, és 6 jelenés Jósika „Csehek Magyarországon“ című regényéből; 30 iróbul 8 nagyobb prosai dolgozat és 64 vers, 26 iven közép Sadrétben, finom fumei velinen, ezenkül képmagyarázatok (Schedel Ferencztől), a' részvényesek névsora és társaság alapszabályai; c) a' társaság megbízott könyvárusa Eggenberger József és fia Pesten, 's a' nemzeti almanach csupán nála vagy általa leend megszerezhető; d) a' részvények elkészülvén f. e. szeptember 1sejétől kezdve a' 10 pő forintot már lefizetett társasági tagok által átvehetők ott, hol a' fizetés történt, t. i. a' pénztárnoknál, vagy pedig az aláírásgyűjtőknél; e) az alapszabályokban foglalt kedvezmények mellett csak azon társasági tagok fogják az almanachot megvehetni, kik Eggenberger könyvárusnál Pesten, vagy pedig ennek vidéki 's általa eziránt értesítendő megbízottinál a' részvényjegyet előmutatják, mellyről a' három évre szóló külön külön szeletkét bizonyítványul, hogy

az átadás csakugyan megtörtént, az illető könyvárus az almanach átadásához lemetszendi. Pest, aug. 15ikén 1840. Az igazgató választmány meghagyatából. Nagy Ignác, jegyző. —

A' m. gazdasági-egyesület f. e. aug. 24ikén tartott választottsági ülésének eredményei: 1) Somogyi Csizmadia J. ur köv. című könyvekkel gyarapítá az egyesületkönyvtárát: a) Der sächsische Landwirth in seiner Landwirthschaft was er jetzt ist, und was er seyn könnte 's a' t. B. M. G. Leipzig 1788—92. 4 Bände Sv. — b) Hr. Christ. Baumann's entdeckte Geheimnisse der Land- und Hauswirthschaft für jedes Land, zum Besten aller Inwohner Deutschlands. Mit Tabellen und Kupf. Zweyte verb. Auflage, 4 Theile Sv. 2) A' könyvtár gyarapításaul több gazdasági munka megszerzése határozatott el. 3) Irinyi János urod. tiszt n. Bihar vgyében, saját természetnyűtakács- mácsonya-fejeket (Dipsacus fullo-num) mutatott be, — 's ugyanazon növény nemesített fajából Török János r. és vál. tag terjesztett példányokat a' gyűlés elibe, mellyeket Neuhertz asztalos már számos év óta nagy sikerrel természet Kismartonban. E' két rendű példányok a' legközelebb közgyűlésnek fognak illő vizsgálás 's méltánylás végett bemutatatni; addig is a' tárgykedvelő gazdák azokat a' titoknoki hivatalban szemügyre vehetik. Ennek folytában a' választottság arrol is intézkedik, hogy ezen műipari cikkeknek minél könnyebb 's nyereségesebb elalhatása felől tudomást szerezzen, melly annak idején közre fog tétetni. 4) Török János r. és vál. tag több rendű gabonafajokat mutatott be, mellyeket Rohonczon próbaul természet. Ezek szinte a' közgyűlésnek fognak előterjesztetni olly javaslattal, miszerint célszerű lenne illy természetnyű gyűjteményt minélelőbb megkezdeni 's azt mindenkinek megismerhetőségül valamely közhelyen gondviselés alatt tartani, egyszersmind a' hasznosb külföldi növényfajok természetét az ország különböző részeiben eszközölni, 's azokat mellyek éghajlatunkkal megférnek, 's tetemes hasznót ígérnek, lassankint honosítani. 5) Jelentést tön továbbá ímént nevezett vál. tag, Vöfel József községi polgárnak nagyszerű gyümölcs-tenyésztési vállalatáról, (miről a' mai Társalkodóban bővebb értesítést olvashatni) azon hozzáadással, hogy Vöfel ur készen nyilatkozott jövő évben minden gyümölcsének fajából az egyesülethez bővebb megismerésül példányokat küldeni — Fontolóra vetetvén pedig, mikép a' gyümölcs-tenyésztés terjesztésül jelesen a' terminologia 's rendszer előleges megállapítása főleg szükséges, Vöfel ur hazafni ajánlatának következtében (mellyért a' választottság az Egyesület nevében ezennel szíves megismerését nyilványítja) 's Török ur indítványára határozatott: hogy a' honi jelesgyümölcs-tenyésztők, mind általában nyilvánosan, mind pedig a' mennyiben ismeretek, egyenkintis kérőleg szólíttassanak fel: lennének szívesek a' fenemlített példaként gyümölcsfajaikból koronkint szinte uutatványokat küldeni, mellyek szerint különféle honi gyümölcsfajaink az illető kertészeti szakosztály által soroztathatnának el, a' fajok elnevezése és tájnevek összehasonlítása által megállapíttatnék 's egyszersmind a' honosítást érdemlő gyümölcsfajok honszerte terjesztethetnének. Ezen gyümölcs-példányok a' név és érési idő megjegyzése, 's az oltványi árjegyzék beküldése mellett az Egyesület titoknoki hivatalában (Zöldfaútcza 373.) fogadtatnának el. Az illető gyümölcs-tenyésztő hazafnak tehát ezennel kéretnek: legyenek szívesek e' közérdekű célhoz részvétükkel járulni. Költ Pesten aug. 27kén 1840. Kacsokics Lajos s. k. m. gazdasági-egyesületi titoknok.

♂ Esztergom. Élénk figyelemmel látszik mozgalomunk iránt lenni a' haza, bár sajnosan vettük, hogy némelly újságlapunk több töredék-cikke és a' szárnyaló hír hibás véleményt terjesztve nyilvános életünkéről. Igaz, hogy megyénk KK és RR mintegy év óta két pártra szakadtak; de ezen elágzást mindaddig örvedetes jelenetnek nézték a' lelkesek, miglen a' közjót az ellentét hathatósan mintegy kiköszörülte. Fájdalommal láttuk ellenben bal irányra vezetett a' nemesi szép jusokat, midön ugyan a' közjó színezte, ám de magány érdekek mozgatták az egész testet; midön az ellenpárt illetlenül megtamadólag, 's a' mérsékpártiak védőleg egyiránt indulatosan küzdöttek; midön az értelmesség elnyomatásával, az értetlen többségi szó határozott közjóra célzó tárgyakban 's t. Uraim! ha célú tévesztünk, szintugy kárunkra és szegyenünkre válik, valamint ha méltatlan törekvésekkel lerontjuk a' célú. Ha egyszer értetlen erő által az értelmesség kiszoríttatik tanácsstermeinkből, és privatisálni lesz kénytelen, miben fogunk előrehaladni? vagy a' sötét középkori ökol-jogot váltanók-föl üdvös alkotmányunkért? hódoljunk tehát idején korán az észnek, nehogy indulatoskodás miatt törvény legyen kénytelen korlátozni nemesi szabadságunkat. Egyébirant köztünk a' béke anyala hg főispánunk, ki jeles szíven hordja megyénk boldogságát 's bölcs kormányával az egyensúlyt bizonyly helyre egyetgeti, ki magyar vendégszeretettel hgi asztalánál gyakran barátságos körbe ülteti 's össze rokonítja az ellenkező sziveket 's nem sokára tisztújítást is tartand, melly alkalommal a' közbizodalom jeles tisztviselők választ-

asaban fog összpontosulni, 's mi szives atyafiakká olvadunk ismét. — Az újonnan alkotott 's e' f. h. 11 — 12ki közgyűlésben nyilvánított törvények örömet gerjesztének megyénk RRben. Hosszas békességért sohajtunk legkivált, hogy valamint ez, úgy a' jövendő 's mindenek előtt a' népnevelésről hozatandó törvények minélelőbb virágoztathassák hazánkat. Igen érzi ennek szükségét minden honfi. Azonban szépkilátással biztat minteket mindenfelől a' jövendő, mert a' francziák háború lármájától épen nem tartunk, midőn a' négy leghatalmasb fejedelmet békességért látjuk szövetségbe lépni; mert a' közbékességet hathatósan támogatja a' porosz'kormánynak azon legújabb lépése 's, mely által Dunint, a' vegyes házasságok kérdése miatt hivatalától elmozdított és elfogatott poseni érseket, szabadságába 's érseki székebe visszahelyezé, 's így a' vallás szerartartásos könyveit, a' ritualékat (valamint az ezelőtt soha sehol sem történt) világi rostjától fölmenté, minthogy a' befogadott vallásnak szabad gyakorlatát gátolni épen nem látja üdvösnek; szóval, mert a' kor fölvilágosodott és szelid szelleme átlátja, hogy csak békességben lehet statusnak virágoznia, valamint egyes polgároknak is boldogulniok; 's így a' közkívánat szerint közös célra törekvés fogja a' békességet fön tartani. — Anyagiilag is épül Esztergom városa. A' várbeli főtemplom és két tornya körül mintegy 500 munkás sűrűg, a' hegyterítés is gyorsan halad. A' káptalan hévizénéli angol-amerikai malom már földel alá emelte Gramling Ignác haszonbérlo (a' surányi malom építő eröművesze, 's esztergomi ácsmester.) E' malom első lépés az e' helyen alkotandó fürdők, kert és vendéglőre nézve. A' kir. város is, mely leginkább szenvedett az 1838ki árvízben, He y a I m r e k. tan. első alispán 's városunknál munkálkodó kir. biztos lelkes hatása mellett nagyon épül 's 650 házbul alig marad még romjaiban 40, bár némely lakás csak felnyire, de még is izmo-an és csinosabban épült fel. A' dorogi országot (mely leginkább Krakoviczer Ferencz mostani bíró 's ezelőtt huzamos ideig dicséretesen viselt polgármesteri hivatala buzgó munkásságának egyik gyümölese) mármár végre készül. A' félre helyezett plébánia-templom szép tért nyert. Rendes és ezéllirányosb usztató 's a' kisduna partján, ugy szinte a' thesianumban fasorok keletkeztek. Azonban nagy pénz-hijányt veszünk észre köz kézen; ámbátor hg. primásunk és a' ns. káptalan soha eléggé meg neu hálálható bőkezűséggel ápolják ezernyi szegényinket, munkára is elég az alkalom, mégsem boldogulhat szegény népünk, mintán a' kenyér folyton drága, adó sok, fényűzés nagy, adósság tömérdek 's t. b. Szöleink biztatnak még. Ezen pénzüszükségnek tulajdonítható azon hanyagsága polgárinknak, melyet a' közintézetek iránt, 's a' kereskedésben sajnosan éreztetnek. Ez utóbbi mellett említendő kertí gazdaságunk olly rosz állása, hogy ha budaiak 's kivált komáromiak zöldséggel nem látnak el piacunkat, e' részben nagy szükségét szenvednénk. Egyébiránt virágos kertek nem utólsók, ritka szépségű rózsák 's georginiák több helyen láthatók. E' pontban Heya alispán urnak (ki különben is városunk virágzásának buzgó előmozdítója) bár kis kertje, 's főleg jeles hortensia bokra vitta-ki magának az elsőséget. A' hévmérő 6 — 7 meleg foknyira sűpedvén e' hóban, szöleink érlése gátoltatik, maiglan mind egres. Gazdáink általában szomorú tavaszt jósolnak.

B u d a közeliben eső kies fekvésű S ó l y m á r o n aug. 24kén délutáni 2. órakor hirtelen kilobbant tűz nyolcz jobbágházat csüreikkel, ólaikkal, 's kazlaikkal együtt elhamvasztott. A' jobbágyok, kiket e' szomorú sors ért, többnyire Pesten vásáron, eselédek pedig mezei munkán levén, természetesen semmi élelmiszert, semmi ruha-'s ágyneműt nem menthettek meg 's midőn amazok estenden visszatértek, házaik 's egyéb ingó vagyoniuknak csak kormos romjait, 's pusztá helyeit lelék. E' szerencsétlenségben a' helységre nézve még az a' szerenese, hogy szél nem fűtt, 's a' pusztító elem a' mondott áldozattal megelégtült, különben az egész csinos falu lángmártalék leendhete. Épenek nap kün mulatott egy a' közbirtokos asszonyosságok közül, ki kárvalott jobbágyainak mind első szükségük földözésére, mind további fölsegéllésükre példás jótékonyssággal tetemes segélyt nyújtja. Egész bizonyossággal nem tudatik ugyan: honnan eredt a' tűz—ki is vallaná azt meg? — de nem alaptalan a' gyanu, miszerint magokra hagyott kis gyermekek a' esür körül tüzzel játszadozván egy kazalt meggyújtának, minthogy kazal vete legelőször lobbott. — Hányszor borítanak már okos fölviázó nélküli kisdedek egész helységekét lángba, 's juttatának annyi meg annyi családot keserű, néha végső inségre, hányszor valának okatlan ártatlanságukban gyilkosság elkövetőji 's egyéb szerencsétlenség okozói?! Már csak e' tekintetben is igen nyomos intésül szolgál ez újabb eset, mennyire szükséges a' kisdedovó intézetek terjesztését főkép faluhelyeken előmozdítani.

T e m e s v á r aug. 22kén: Tihanyi Ferencz temesi gróf főispán f. hónap 16kán érkezett városunkba, az elibe ment megyei KK. és RR. fényes küldöttsége kíséretében. Más nap, azaz 17kén, a' püspöki székesegyházban szentlélek ájtatos meghitta után a' megye ó-háza gyűlésterembe tértek a' számos seregletű megyei RRdek. Itt felolvastatván ő es. k. fels. udvari parancsi, mikélfogva Tihanyi Ferencz ur temesi gróffá 's főispánna kinevezetvén, egyszersmind a' szokott beiktatási ünnepélyességek alól fölmentetett, kihirdette-tett egy uttal ő fels. az érintett kinevezés megerősítésére kiadott k. k. főispáni-adománylevele is. Ezután a' köz tiszteletű kormányzó, csanádi püspök Lonovics József ő nmsága előmondása után magyar nyelven a' szokott esküt letévén, a' megyei KK. és RRet lelkülete szokott nyájasságából folyó ékes beszéddel üdvözölte, mit az egybegyűlt sokaság valódi örömmérettül áradozó keble sokszoros „éljen“ kiáltásával fogadott, 's első alispán k. tan. Dessewffy Antal ismertes szónoklatával, a' megyei KK. és RRnek élénk örömlömlendezési közt ezek nevében viszonzott. Az ez után folytatott közgyűlés nevezeteshatározati következők: Laczkovics János alispán 's Várkonyi Adam főjegyző mint volt országgyűlési követek, terjedelmes, 's az országgyűlés lefolyását híven kitüntető végső tudósításaik felolvastatván, a' megyei KK. és RRdeknek követ urak eljártaival megelégtülésök jegyzőkönyvbe iktattatott. Ő felségének, az országgyűlési üdvös törvényekre kimondott k. megerősítése végett hódoló hálaírat rendeltetett; főhg országunk nádorának a' haza javára szentelt olly hosszas hivatalnokkodása, valamint mult országgyűlésen elnökileg a' különböző vélemények egyesítése, 's törvények létesítése iránti fáradozasi tekintetéből szinte köszönő felírás határozatott, efolótt arezképének a' megye gyűléstereme számára szabad ajánlat útján befolyandó pénzbeli megszerzése határozatván, a' megyei KK. és RR. olly buzgó lelkesüléssel siettek e' hatá-

rozat sikeresítésében, minélfogvást az egy napi gyűlésben aláirt mennyiség 200 pengő frtot meghaladott. Majláth Antal gr. főkancellár 's Majláth György országbíró urnak is a' haza java előmozdítására tett munkálkodásikért 's a' jótékony törvények alkotásában 's nemzet és kormány közti kölesönös bizodalom megerősítésében kitüntett buzgalmokért köszönő-levél iratni rendeltetett, ezenkül e' magas kormányférjfiak főispán ur által a' Rendek kívánságára táblabírókká nevezettek. — Deák Fer. zalamegyei volt követ urnak a' képviselő kar jeles férjfiak közti ragyogó állása, lelkületének szerénysége, bámulatos szónoksága, 's észbeli ritka tehetségei felhozatván, főispán ur a' haza nevezett nagy fiának e' megye részéről táblabíróvá leendő nevezetése végett, a' nagy számú gyülekezet közös akarata folytában megkéretett, mihezképest főispán ur országszerte tisztelt Deák Ferencz urat táblabíráink koszorújába fűzte, miről is a' nagy férjfiu, érdemeinek megismerése mellett, különös levél által értesítettni rendelteték. Kövér János főbíró urat végzetül a' KK. és RRdek váltó-törvényszéki bíróvá leendő kinevezés végett ő felségének ajánlották. Főispánunk Temesvár keblében töltött 5 napi mulatozta közben valódi magyar vendégszeretetének, elnöki ritka ügyességének, tisztkörelében, 's különösen mint némi tárgyakban ő fels. által k. kinevezett kir. biztos fáradhatlan szorgalmának, alattosi iránti szives leboacsátkozásának olly ritka jeleit adta, miszerint elmenete különös sajnálkozással fogadtatván a' szeretett kormányzótul nehezen való Rendek közül számosan őt a' megye határaig kísérték. —

KÜLÖNFÉLE: Emberiségért 's hazájaért élő gr. Buttler János a' sz. régeni ev. ref. csekély tehetségű egyház fölsegítésére f. évi jun. 14ki levelében 500 p. forintot ígért olly biztosítással, hogy azt jövő 1844ki jun. 2kán egy ezen egyháztól azon czélbul Magyarországra Erdőtelekre küldendő követnek átadandja. Ez olly adomány, mely ezen egyház fenállása életerébe hat. A' helybeli egyházigazgatóság jegyzőkönyvbe iktattatni határoza addig is, míg a' kitűzött idő eljövend, a' ns gróf adományajánlatát 's azérti forró háláját, hogy a' jövő nemzedék is fentarthassa e' drága emléket. De sokkal elevenebben él már a' gróf az érző keblekben, hogy sem érzéketlen jegyzőkönyv tarthatná egyedül fen a' nem felelhető tettet. Az apák hálája örökségül marad gyermekeikre 's midőn a' nagyobb testvérhon középpontján annak művelt fiai hálásavakban nyilatkoznak, akkor a' kisebb testvérszorgalmak a' makfalvi tanuló intézet növendéki embe-rendhetősök iránti gyermeki hálarebegésök közé vegyül a' sz. régeniek áldó szavok is 's a' hálaviszhanga grófért örökléttel párosul. — Aug. 20kán este Berri hgnő, Lucchesi Palli gr. kíséretében számos követővel a' teplitzi fürdőbül Bellovár felé Zágrábba érkezvén, a' püspöki lakpalotába szállott, hol Haulik György zágrábi megyés püspök 's bányhelyettes a' helybeli polgári és katonai hatósággal együtt ünnepélyesen fogada őt. Egy gyalog katonaszázad zászlóval 's tábort zenével tisztelge a' püspöki palota előtt. 21kén pompás lakomát adott a' püspök ő hgsége tiszteletére. — Temesvári hírek szerint az országgyűlési tetemes foglalatosságok bevégezete után Lonovics József csanádi megyés püspök és minden tekintetben érdemteljes fő iskolaigazgató jul. 1sején meglátogata a' helybeli gymnasiumot, hol jobbadán magyar nyelven üdvözöltetvén magyar szavallatokkal tüntették ki magokat a' növendékek, mikén annyi tetszést érte, hogy azon kívánatát nyilvánítá, miszerint az iskolai próbatétek bevégezettek or is hasonló beszédek mondjanak ezentul a' tanítványok. Ennek következtiben aug. 2kán az igazgató püspök, káptalan és számos vendég jelenlétiben 23 tanulót, kik közt több német és illyr származású, alkalmi beszédeket mondtak magyar nyelven. Előadásikat többszöri éljenzéssel szakíták félben a' nemzeti nyelvünk illy szép haladásának örvendező hallgatók. —

(Upar-'s tözszerű gy.) Szaboles megyébül ezt írják: Szaboles, Balsa, Vencselló, Gáva tiszamelléki feketehomok földünkön csak jul. 16kán kezdhettük meg az aratást. Hol trágya és szorgalmas munka segítette szántóföldünket 's hol a' juhász kedvére nem ostorozhatta e' puha földben lágy időben kiéhezett falkáival a' vetéseket, isten jóvoltából a' mellettünk daló viharoktól mentve száraz tavaszunk daczára is aratásunk jó volt. Egy 1200 □ öles földön 15 — 16 jó, súlyos buza- rozs- árpa- zab keresztet számláltunk, melyekbül a' 15ik alku szerint az aratónak jutott. De láthatunk 5 — 6 törpe keresztet is ugyanennyi földön. Dii laboribus omnia vendunt; látván Vencselló helységben behordáskor, mikép a' mármost talpig megmagyarosult izmos sváb jobbágy, három, jó ökrös szekeret gyönyörű ösi természet megrakta, míg a' vele mezsgyes szomszéd magyar épenannyi földbül könnyű kévékkel alig takarhatta be nyikorgó szekere oldalát. Igaza van derék Fáyknak: durva érez az ember, nevelés adja meg a' kellő nyomatékot neki mind két világra nézve. Ez ad arányt a' testi és lelki tehetségnek, ez szabja egyik, gyakran a' szerenese daczára, sorsunkat 's láthatlan szövedéki elfutják egész életünk folyását, mint finom ereskek a' testet. — A' sváb édes hazánk bármely szögletében éljen is, a' nevelést, melyet e' honba hozott, lélekisméretesen közölvén ivadékkal, boldogul. Gyermekei, eselédei közt munka után ülve, magam távolabbról állván hallgatam egy öreg sváb gazdának olly mezei oktatását: „Gyermekeim! apám, isten nyugtassa őt, százsor mondotta, hogy a' sikeres mezeigazdálkodáshoz istenfélő fáradhatlan gazda, idő, erő szükséges, jó földet nem említett, ugomond, mert a' föld mindenütt jó, hol a' gazda jó: nincs rosz föld, de van rosz gazda; otthon pedig így intett szüntelenül: „bőven keress, szűken költs, takarékos légy, ne fösvény, a' hinságra fukar, készkező az illendőre, szükségesre.“ E' be igazán beszélt, ezt követtem én 's így boldogulunk Magyarországon is.“ A' sváb paraszt a' földmívelést mesterségnek állítja, mellyben haladni kell 's úgy is üzi ezt. Kérdem egyiket: miért olly kevés és csekély a' szomszéd magyar gazda keresztje? rögtön felelé: „a' kontár és avatatlan művesnek így fizet anyánk a' föld.“ Büszke ő abban, hogy paraszt. Istenen kívül ép testtel másra szorulni szégyennek tartja. Szüntelen ügyekszik gazdasága 's háztartásában független állásra juthatni. Innen a' sokszor balra magyarozott egyenes, bátor, de szerény öntartása a' német jobbágynak még földesura előtt is; nem bün ez benne, sőt becsületes öntudat 's magas polgári erény! Illyetén jobbágynak veszi hasznát az ur, a' haza; illyennek nyilik a' természet. Hazamfiai! neveljük a' magyar mezeiembert

és 20 év után ilyen lesz a magyar is. Mindenekelőtt a nevelést, de csak szántóvető mezeiemberhez illő practicus nevelést kezdjük a mezeinél és ne csak 1 helyen, hanem mindenütt ugyanegy időben sáltalában szilárd akarrattal egész hazában önmagából jövend majd a jó rend, ipar és gazdálkodási tusa. Illy növendéki fogják mostani dicső törvényinket tetteleg magasztalni. Ezekkel beszélhetünk tagosztályról, váltógazdaságról, erőegyesülésről. E' czélelésre ne sajnáljunk bármi költséget, bármi áldozatot. Nincs napjainkban olly szörnyeteg, ki ezt a föld népetülirigyené, sem olly tudatlan, ki a kedves hazának vagy egy okos alkotványának illy nemes gondoskodásból vést jósolhatna! de visszatérek. Óvás nélkül sincs tavasz-buzánkban üszög; ám de öszibuzánk, mint egyébkor, úgy az idén is üszögös volt, hol azt nem orvosolták. Enyim tisztán maradt, s buzám tiszta már négy évtől fogva. Ezelőtt szinte üszögös volt annyira, hogy öszibuzát vetni megis untam, el is hagytam. Most negyedével hegyaljai aratom javaslatára négy itze hidegvízben felolvasztok négy evőkanal összetört kékkövet és négy evőkanal konyhasót. Ez olvadékok épen vetés előtt két pozsonyi mérő buza közé keverem, azonnal zsákba öntetem és elvettem; azóta ment vagyok az üszögtől. Egy a' Hegyaljárul ide került gazda szüntannyi vízben négy marok ártatlan meszet olvaszt fel és ezzel keveri vetni készitendő egy egy köből buzáját és ennek buzavetésében szinte nem találtam üszögöt. Beszéltem ezt egy öreg szorgalmas venceslői sváb gazdának: uram! felelt ő, köszönöm az intést, ha ezután nem érek rá vetni való buzámot amugy igazán megtisztalni, tanácsát minden bizonnal követendem: de én kiözöm az üszögöt élesrostam által: elöregedtem, de buzavetésében mindekkorig üszög nem volt, mert majd kipergésig engedem érni vetni való buzámot. S mindenben valót beszélt az öreg: mert előljáró is folyton ezt bizonyították. De én orvoságom mellett maradok: 1) mert czélt értem vele, 2) mert a' szerűről egyenesen vetni vitethetem buzámot, ez pedig szép erőkimelés csekély költség-gel. Azonban egyéb veteményink is szép reménnyel táplálnak, tengerire és burgonyára eddig alkalmas idő járt. Kerti-szőleink jól rakvák. A' dohány, megyénk egy előkelő természetvénye, vidékünkön az idén silány. Ez nem nagy kár, mert kevés földbe van ez úgy is ültetve. A' zsarló zsidóság tönkretette e' különben szép iparágát megyénknek. Adózó szegény népünk keserű ezt leginkább: mert adóját ebből fizethette. Egy váltó forintot száz csomóját, egy pengő forintot merte mázsáját kérni és megvenni az elbizott zsidó tavaly! s odadta bosszús szívvel, könyvet semmela megszorult szegény magyar a' dohányt, mert hova vigye? itt egyéb vevő e' cikkre nincs. Zsidó itt az egyedárus, ő szabja meg árat vásárlónak és helységekben. Hogyan, hisz fenáll a' debreczeni apalto, ne adja hát a' zsidónak a' természet, vigye az apaltóba. Uram! egy — csupa egy kinstári dohány-szedőhely illy nagy területben, mi jót eszközölhet egy vármegyében? Kevés ez. Nyitva marad még így egy tiszta tágas hátulso ajtó a' szegény iparát zstbasztó zsidónak. Debreczen sok dohánytermesztő helységtől igen távol esik: ide a' szegény természet nem mehet. Ha a' debreczeni apaltónak megyénkben legalább három fiók dohányszedőhelye volna s itt diametralis ára szabotnék meg a' dohánynak és meg szünnék a' szegényt szomorító osztályozás (classificatio) s mellette csak természetülvétetekbe dohány, ekkor bizonyosan a' zsidó nem szomoríthatná nehéz igája alá e' tömredék munkába került iparágát hazánkban. Azt állítjuk, hogy majd minden pénz a' zsidó kezében van — meglehet. Az bizonyos: hogy megyénkben közel kilencezzer izraelita, mint here és nadaly, tanyáz, leszen allva szüntelen: mint esipje el a' munkás mezei embertől a' mézet és mint szophassa ki úgy is kevés véré. Életmódja lelketlen, de könnyű, könnyebb a' munkánál. Ism.

(János-fővétel pesti sokadalom sikere.) Vásárunknak vége, és már most biztosan elmondhatni róla, hogy minden népessége mellett sem felelt meg a' közohajtásnak honi termékinkre nézve, és csupan kézműgyártóknak kedvezett. Legelőnkéből kelt a' gyapot-len-posztó és divatcikk. Gyapju csak nyomott áron talált vevőre, főleg az aljabszerű. Legfinomabb egynyiretű után volt ugyan némi kérdészködés; de illy fajból igen csekély mennyiség volt e' vásáron. Egyébiránt középszerű és aljabs fajokból meglehetősen mennyiség kelt el, kissé nyomasztó áron ugyan, de meg sem annyira süllyedten, hogy minelőbbi emelkedésit ne lehetne reményleni, mihelty a' mostani politikai föllegek kissé eloszlandnak és bátrabban fog ismét az ipar és kereskedés napja ragyoghatni. Egyébiránt a' vásári, középár honi termékinkre nézve következő arányzatú volt: Timsó (fehér) mázs. 6 f.; Dárdanyé (piskolecz) rozsnyai 12—13 f.; Pályinka gabna közönséges akója 6 fr. 48 kr. — 7 fr. — kr.; erősbnek foka 21 — 23 kr.; törköly és seprőpályinka akója 9—10 fr.; bányági szilvapályinka 7 — 8 fr.; szerémié 10—13 f.; 32—35 foku borszesz foka 23—24 kr.; körösbogár fontja 1 fr. 24 kr. — 1 fr. 30 kr.; Tóll mázsája, ágyi fosztatlané 15—70 f. fosztotté 40—100 f., pehelyé 100—140 fr.; iróttol ezre 1 f. — 1 f. 30 kr.; Bőr párja, borjúé 1 fr. 48 kr. — 3 fr. 12 kr.; birkaé 1 f. 36 kr. — 3 f.; magyar juhé 3 fr. — 3 fr. 6 kr.; bányáé 1 — 2 fr.; nyulbőr száza 30—38 fr., ökörbőr párja 20—26 fr.; tehéné 14—17 fr.; lóé 5—10 f.; ánizs mázsája 12 fr.; taplóé 16—24 fr.; halzsiré 15—16 fr.; Sárgítottó fáé 3 fr. 30 kr. — 3 fr. 45 kr.; Gabnay (pozsonyi mérő) tisztabuzé 2 fr. 24 kr. — 2 fr. 36 kr.; kétszeresé 1 fr. 48 kr. — 1 fr. 52 kr.; rozsé 1 f. 36 kr.; árpaé 1 fr. 12 kr. — 1 fr. 15 kr.; zabé 1 fr. 4 kr. — 1 fr. 8 kr.; kukoriczaé 1 fr. 28 kr. — 1 fr. 36 kr.; Rongymázs., közönségesé 1 fr. 30 kr. — 2 fr. 30 kr.; jobbféleé 3 fr. 30 kr. — 6 fr. 30 kr.; Kendéré (apatini gerebenzett) 18 fr. — 32 fr.; nem gerebenzetté 8 fr. — 10 fr.; Szarv, szarvasé (száza) 36 — 46 fr.; ököre 28—35 fr.; bivalyé 22—28 fr.; tehéné 10 — 12 fr.; szarvesesé 3—12 fr.; Gubacs, ó elsőrendű köble (120 fontjával) 6 fr. 30 kr. — 7 fr. 30 kr.; másodrendűé 5 fr. 30 kr.; — 6 fr. harmadr. 3 fr. — 3 fr. 30 kr.; új elsőrendűé 7 — 8 fr. másodr. 6 fr. — 6 fr. 30 kr., harmadr. 3—4 fr.; szarvastövisbogyó mázsája 15 fr.; köménymagé 7—8 fr.; Asztalosenyvé 20 — 27 fr.; vetett repezolajé 15 fr. 30 kr. — 16 fr. 50 kr.; tisztázotté 17 fr. 30 kr.; — 18 fr. 30 kr.; lenolajé 16 — 18 fr. 30 kr.; paprikáé 11 fr.; Hamuzsír é (fehér) 10—10 fr. 15 kr.; kékesé 8 fr. 30 kr. — 9 fr.; kéké 8 fr. — 8 fr. 36 kr.; Lósóró é főzött 44 — 54 fr.; fonotté 44 — 54 fr.; nyers hosszué 62—80 fr.; rövidé 35—37 fr.; lenmag pozsonyija 2—2 fr. 15 kr.; vadrepezemagé 1—1 fr. 16 kr.; vetett tavaszi repezemagé 2—2 fr. 12 kr.; téli repezemagé 3—3 fr. 15 kr.; vadsáfrány mázsája 20 — 28 fr.; Gyapju egynyiretű mázsája legfinomabbé 110—118 fr. 30 kr.; finomé 75—100 fr.; középfinomé 53 — 70 fr.; közönségesé 38—52 fr.; kétynyiretű téli finomé 50—62 fr.; középfinomé

40—16 fr.; közönségesé 31 — 38 fr.; báránygyapjué 48 — 115 fr.; bőrrül nyírotté 46 — 100 fr.; erdélyi zigaráé 40 — 42 fr.; bányági kézzel mosotté 31—36 fr.; usztatotté 30—31 fr.; kézzel mosott magyar gyapjué 24—30 fr.; usztatotté 21—24 fr.; Cserhété 4 fr.; Vajé 28 fr.; Zsír é 19 — 20 fr.; Hájé 18—20 fr.; durva selyem fontja 9 fr. 15 kr. — 10 fr.; Szappan mázsája szegedié 14—14 fr. 48 kr.; közönséges feketéé 14 fr.; finom sziksóé 13—14 fr.; Szalonna é 16 fr. 48 kr.; Dohány é, debri első rendű 16—20 fr.; másodrendűé 10—15 fr.; harmadrendűé 7—9 f.; debreczeni első rendűé 10—13 fr.; másodrendűé 7—8 fr.; pécsi elsőrendűé 8—10 fr.; másodrendűé 6—8 fr.; harmadrendűé 3—4 fr.; szegedi elsőrendűé 10—12 fr.; másodrendűé 8—9 fr.; harmadrendűé 6—7 fr.; tiszamellékié 7—16 fr.; olvasztatlan faggyué 16—17 fr. 36 kr. olvasztotté 21—22 fr.; Viasz é, sárga rozsnyai 80 — 82 fr.; bányágié 70 — 80 fr.; Bor, tokaji aszu átalagja 40—100 fr.; ménési aszu akója 30—60 fr.; budai ó veresé 6 — 12 fr.; újé 3 fr. 30 kr. — 6 fr.; budai fehér óé 5—8 fr.; újé 3 fr. 36 kr. — 4 f.; pesti kobányai óé 6 fr. — 10 fr.; újé 3 fr. 36 kr. — 5 fr.; hegyi vörös vagy fehér óé 6—15 fr.; újé 4—6 fr.; síkföldi fehér és vörösé 2 fr. 24 kr. — 4 fr.; borkő mázsája, fehéré 16 — 17 fr.; vörösé 14—15 fr.; alcana-gyökéré 5 fr. 30 kr. — 6 fr.; aszalt szilváé 7 fr. 15 kr. Összehasonlítván e' vásári árt a' minapi Medárd - sokadalommal, kitetszik, hogy most az akkorihoz képest árban emelkedett: timsó, piskolecz, törköly- és seprőpályinka, magash foku borszesz, fosztott ágyitoll, birka- magyarjuh- és báránybőr, sárgítófa, tisztabuzá, árpa, szarvas-, ökör- és bivalyszarv, ó és új gubacs, lenolaj, hamuzsír, minden rendű lószőr, a' finom és középfinom gyapjufajok valamivel, bárány- és bőrrül nyírott gyapju, zigara- és kézzel mosott magyar gyapju, minden táj- és osztálybeli dohányfaj, olvasztatlan faggyu, hegyi óborok, mindennemű borkő és alcana-gyökér; csökkent pedig: mindenféle szilvapályinka, pehely, iróttol, borjúbőr, kétszeres, roz, kukoricza, nem gerebenzett apatini kender, ökör- és tehénbőr, repezolaj, a' téli kétynyiretű gyapju minden osztálya, zsír, háj, szegedi szappan, sziksó, szalonna és mindenrendű viasz és aszalt szilva.

Amerika.

(Jackson nyilatkozata Van-Buren felől). Jackson tábornok az elnökválasztási harcuzul egyik amerikai lapban köv. nyilatkozik: „Bár mi okbul vagy mi mendemondák után állították is rólam, hogy nézetimet a' mostani kormány rendszabályai felől megváltoztattam, ezen állítás mégis helytelen és alaptalan. Azon rendszabályok nagyszerű fontossága és leginkább mindannak bölcsesége felől, mit a' középponti hatóság a' kormány részire állítandó pénzüri ügyvivőség iránt bank segítsége nélkül czélba vett, az idő és teljes megfontolás lelkebben semmi kétséget nem hagyott, és azon ügyesség, mellyet ezen kérdés alkalmával országunk szabad intézvénye dolgában kitüntetett, és azon szilárdság, mellyel a' nép valódi érdekeihez ragaszkodott, midőn olly könnyen juthatott volna kísértetbe, jelletem szerint, v. Burennek mint haza- és kormányfinak történetünkben Jefferson és Madison mellett szerez helyet. Illy véleménynyel levén a' mostani első tisztviselőül és azon rendszabályokrul, mellyeket megerősített és melly véleménynyel minden alkalommal ki is jelentettem, igen viszsásnak tetszik előttem, mint jöhetett valaki azongondolatra, hogy bizodalom iránta legkevésbbé is csökkent, és az ő és Harrison táb. választása közt közönyös lettem. Ha ki ez utóbbit a' szövetkezési elvek képviselőjének tekinti e' jelen harcuzban, és egyszersmind tudja, hogy ő a' fő kormány hatalomöregbítésére szem befolyások ellen a' köztársasági párttal egyik nagy csatájában sem olvadt egyggyé, akkor minden országelv kiguyoltatása volna hinni, hogy én olly személyt mint elnökségi kijelöltet 1 pillanatig is gyamolítottam. — Több hírlap azon állítására pedig, miszerint én sok barátommal, Harrison táb. katonai tehetsége felőli véleményökben nem osztozom, nem emlékezem hogy valaha okot adtam volna. Én ugyan Harrison tábornokot mint katonát sohasem csudáltam és őt hadseregvézérlésre alkalmasnak sohasem tartottam, de politikai viszonyai mellett mindig csak elnökségre levő igényét tartottam szemem előtt, és azon következeseket, mellyek kinevezetéséből származandnak.“

Spanyolország

(Az új ministerség határozottan összeállott.) Barcelonai telegrafi sürgöny szerint az új ministerség következőleg alakult össze: Valentin Ferrar, miniszerelnök és hadiminiszer; Onis, kül-, Labello, bel-, Jose Ferrar, pénz-, Sivela, jog-, és Armero, tengerészminiszer; politikai elveiket még nem nyilváníták ugyan ez urak; de annyi már köztudomásu, hogy mindenben Espartero parancsit fogják követni. —

Anglia.

(Az angol és francia haderő.) A' M. Chronicle elszámálván a' francia és angol haderőt, így nyilatkozik: „Mikép gondolhatja Franciaország, hogy a' négy hatalom gúnyt engedend magából üzenni, és a' már megkötött szerződést fogatosítás nélkül fogja hagyni? Ha azonban illy képtelenségre bírnak is magokat szánni a' hatalmak, azt már most többé, nem tehetik, miután a' francia kormány nyiltan háborúval fenyegetőzik, mert már most a' politikai ügy egyszersmind böcsület kérdéssé változott. Most minden csak attól függ, mit M. Ali a' négy hatalom előterjesztésire válaszolni fog. Anglia azonban semmi esetre nem retteget a' francia tengeri erőit, mert míg Franciaország legnagyobb megerötötéssel csak 40 sorhajót, 50 fregátot, 156 kisebb hajót, és 40 gőzöst szállíthat tengersikra; Anglia 107 sorhajót, 96 fregátot, 330 kisebb hajót és 86 fegyveres gőzöst allíthat föl ellenében. Ezenkül Franciaország legnagyobb megerötetés mellett csak 50 ezer főnyire szaporíthatja hajólegénységét, míg Anglia könnyen 300 ezerre emelheti az övét. E' szerint tehát Anglia nyugottan várhatja a' történeendőket.“

(A' parlamenti ülések elhalasztva. Trónbeszéd.) London, aug. 11. A' parlament el van halasztva, a' trónbeszéd elhangzott. Az elhalasztás régi szokás szerint történt, csakhogy ezuttal Albert hg és a' belga király's királyné jelenléte különös fényt kölcsönzött az egész ünnepélynek. Az igen rossz idő daczára is tömve voltak az utcák néppel, melly mindenütt élénk örömjajjal üdvözlé a' kir. párt, ambar a' tory Courier szokott kajanságánál fogva most is azt hírl, hogy a' királyné igen halvány volt, a' nép pedig sokkal csöndesb, mint különben hasonló alkalommal lenni szokott. Délutáni két órakor a' lordok házához érkeztek a' kocsik.

Ott minden legnagyobb pompával volt elkészítve. A trónmennyezetet s lépcsőit gyönyörű bíbor szőnyeg takarja, magapedig a trón tündökölő aranyzatokkal pompázott. A trón baloldala első lépcsőjén dús aranyzatu szék várakozott Albert hercegre, jobbról pedig a 2dik lépcsőn két hasonló szék a belga kir. házaspárra. Átellenben a hölgyek székei emelkedtek, és a sok gyönyörű asszony elragadó látványul szolgált. Egy óra után a lordkancellár elfoglala helyét a gyapjuzsákon, és a ház némelly érdektelen törvényjavaslatok 3adszori fölolvásával untatá a kíváncsi némbereket. Végre algyulövés jelenté a királyné megérkezését, s rögtön trombitaharsogás, hogy már a terembe lépett. A peerek s peer-nők felállottak. A királyné Albert hg karján lépett be és azonnal trónra ült. Testét fehér damaszkruha boritá drága csipkézettel, fején gyémántos strucztooll lengett. Albert hg tábornagi diszöltönyben jelent meg, s kézszoritást váltott a belga fejedelmi párral, Kent hgnövel, és több peerrel s peernövel. A lordkancellár tüstint behivatá a fekete-botu bevezető által az alsóházi küldöttséget, mellynek szónoka megjelenvén a sorompok előtt, néhány törvényjavaslat helybenhagyását kéré a királynétól, minek megtörténte után a lordkancellár térdelve átnyajtá a folséginek a trónbeszédet, mit a királyné hangos szóval így olvasott föl: „Mylordok és gentlemanek! A közügyek helyzete megengedi nekem a parlament ez ülése berekesztését s midőn Önöket jelenlétüktől feloldom, köszönnöm kell Önök azon gondos figyelmét, mellyel fontos kötelességiket teljesíték. — Az idegen hatalmaktól folyvást irántami baráti érzelmeik biztosítását kapom, s egyszersemind kitünő kívánságukat a béke-föntartásra. Szerencsét kívánok Önöknek a polgárháború megszüntéhez Spanyolországban. Mivel azon célok, mikért a négyes szövetség 1834ben kötötték, már el van éretve, közleményeket intéztem a spanyol királynéhoz, azon tengeri erő eltávolíttatása iránt, mellyet a szövetség teljesítéseül eddig Spanyolország éjszaki partvidékin állomásoztattam. — Örvendek Önöknek jelenteni, hogy a napolyi kormányzati kellemetlen villongás, mellynek okai Önök elibe terjesztettek, most a francziák királya baráti közbenjárulta következtében, már kiegyenlítéshez közelit. — Szinte örvendek Önökkel tudatni, mikép a portugál kormány már intézkedik némelly alattvalóim bizonyos jogszerű igényei kielégítésire, és az 1827iki szerződésből folyó tartozás lerovására ezen országnak. — Az ausztriai császárral, porosz királlyal és moszka czárral rendszabályok iránt értekeztem Kelet tartós megnyugtására, az ozman birodalom egysége s függetlensége föntartására, és ez által az európai béke biztosságának nagyobbítására. — Azon erőszakos bántalmak, miket néhány alattvalóim a khinai császár tisztviselőitül szenvedtek, és azon méltatlan bánásmód, melly koronám egy ügyviselőjét érte, kényszerítettek Khina partvidékire szárazföldi és tengeri erőt küldenem, mellyek e bántalmakért elégtételt fognak követelni. — Örömmel adám megegyezésemet az irlandi hatósági testületeket javító törvényhez. — Biztosan reménylem miszerint az Önök által az egyházi választmány birand, hogy az uralkodó egyház foganatát kiterjesztendi, és népem vallási műveltségét előmozdítani segitendi. Nagy megnyugvással vettem észre Önök határozatának eredvényit Canada iránt. Kötelességem leend az Önök által elfogadott rendszabályokat úgy tettegesíteni, hogy azok, a végrehajtó hatalom korlátozása nélkül, alattvalóim legjobb kívánatának megfeleljenek, és éjszakamerikai tartományim állandó jólétét és bátorságát helyreállítsák. — A jamaikai törvényhatóságok több törvény előkészületeivel foglalkodtak, mellyek a társaság változott álláspontjánál fogva szükségessékké vagy elősegítőkké lettek. Néhány e törvények közül átnézést s javítást kíván; de minden okom van a jamaikai képviselőség résziről legszívesb segélyt várnom mindenben, mi azon gyarmat lakosinak jelleme, vagy helyzete javítására s tökélyesbitésire szükséges leend. — A folszabadított feketék viselete egész Nyugatindiaiban kitünő volt, nyugott meghajlásukra nézve törvény alá, és békés tetteik tekintetéből minden társaséleti viszonyban. Gentlemanek az alsóházból! Köszönöm azon pénzmennyiségeket, miket Önök az év kívánatira megajánlottak. Sajnálom, hogy szükség volt nagyobb terheket róni népemre; de bizton reménylem, hogy azon eszközök, miket Önök a nyilvános szolgálat szükségéi kielégítésire elfogadtak, odaszámítvak, miszerint lehetőségig kevésbé nyomják a községet. — Mylordok és gentlemanek! Tartományikba visszatértük ismét mind azon kötelességikbe lépendek Önök, miket olly igen a közjó előmozdítására teljesítnek. Legnagyobb ohajtásom, nyugalmat föntartani belül, és kívül békét. Ezen ez ország érdekeire és az emberiség általános javára olly lényeges tárgyak ószinte törekvésimtel foglalandják el mindenkor, és annak érzetében, hogy arra nekem Önök együttmunkálása soha nem fog hiányzani, alázattal bizom a mindenható gondviselésében és az isteni végzés folytonos általmában.“ Ezután a lordkancellár jelenté, hogy az ülések oct. Sikaig elhalasztatvák, és a királyné Buckingham palotába visszakocsizott. — Londoni lapok általánosán elégtelennek a trónbeszéddel s minden tekintetben színtelennek mondják azt, egyszermind komoly harczkészületeket ajánlnak, mivel Franciaország nem említése bizonyosan még nagyobb erőfejtést szülend Franciaországban.“

(Attwood Károly Birminghamban Palmerston lordot hazaárulásról vádolja.) Aug. 10kén Birminghamban jelesül Hollyway-headben, egy, állítólag 10ezer emberből álló nagy gyűlés tartaték, mellyet Attwood Károly Newcastleből azért hitt össze, hogy nyilvánosan roszalhatta Palmerston lordnak azon tettét, miszerint ő a brit politikának az orosz politikával szövetekezését eszközölte. Attwood ur maga mintegy két óraig tartó rendkívül heves beszédet tartá, mellyben a külügyek ministerét az orosz udvar fizetett zsoldosának nyilvánítá, őt folség s hazaárulásról vádolta

s egy bizonyos Warden urtól indítványzott végzést támogatót, mellyben különösen sajnálkozás fejezték ki „a derék nemes lelkű francia nemzettel“ volt szövetség felbomlása fölött. A szónok igéré, miszerint Palmerston lord hazaárulását a legközelebbi gyűlésben, mellyben a nép fel fog majd szólíttatni, hogy kérje a minister fejét, csalhatatlan oklevelekből tanúsítja. Bizonyos Richard ur szinte Newcastleből, pártolá e határozatot. Ezt mindazáltal a jelenvolt chartisták ellenék s kinyilatkoztatták, hogy a ministerség ellen semmi demonstratiót nem hajlandók elősegíteni, mellynek nem közvetlen célja: a népnek az ugynevezett néphchartát — ezen bel és külpolitika minden reforminak alapzatát — megszerezni. Illy értelemben szóló különösen Collins ur, egy a börtönből nemrég kibocsátott chartista főnök. S ennek indítványa tetemes szótöbbséggel elfogadtatott.

Franciaország.

(Bonapartista összeesküvés.) Hogy Parisban meszszeágzó bonapartista összeesküvés létezett, azt már minden kétségen túl helyzék a rendőrségi nyomozások. Durand Károly azonban nem volt ez uttal a dolgba bonyolítva, mert még most is Londonban tartózkodik, hol lezckéket tart a francia literaturáról; de két nappal a boulognei merény előtt a Capitale ismét új számát jelenté az „Idées Napoléoniennes“ című folyóiratnak, azon megjegyzéssel, hogy e szám igen fontos cikket hozand. A lefoglalt gőzösön számos irományt leltek, mikből többi közt az is kitünik, hogy az eni mulatópalotában a királyt elfogni készült a bonapartista párt. E tervet Crony-Chanel marq. készíté, és Londonban közlé a trónkövetelével. A tervező vállolatára 600 embert s 250ezer frankot kívánt, és a pénzt azonnal megkapá. Alig tért azonban vissza Parisba, és a rendőség már mindent tudott, Gérard tábornagy pedig levélben inté Bonaparte Lajost: mondjon le illy vállolatokrul, mikkel csupán nevetségessé teendi magát. Akkor már több elfogatás is történt a rendőség résziről ez ügyben; de kielégítő bizonyítványok hiánya miatt ismét minden közelebb vizsgálatról megszűnt. Most hiteles bizonyítványok tanúsítják, mikép Crony-Chanel 100ezer frankot fordított már az érintett czélra, s hogy magas álláspontu férfiak sem voltak idegenek e fondorlatoktul, különösen pedig egy magas francia hivatalnok a londoni dalszínházban 30ezer frankot fogadott el Napoleon Lajostul. Csak egy különös itt: Thierstüdá, milly czélra fordítja pénzét Napoleon Lajos, és mégis 600ez. frank. szerzett neki befolyásával a hollandai királytól. (?) A gőzös 19 angol matrózát fogva tartja a boulognei hatóság. E gőzösön még egy más folszólítást is találtak a francia nemzethez, melly hihetőleg csak kiküzdött győzelem után fogott volna kihirdettetni, mert kormányzati határozatokat foglal magában, és egyszersemind a boulognei alispán létetelét rendeli. E szegény emberből gúnyt üz most a sajtó hivatalos jelentésében kitüntetett szögletessége miatt, s róla különösen a National következő beszélgetést közöl: az alispán egy házajtón kopogtat: szót belőlrül: „Mi baj? Ő: „Ki az ágyból be a nadrágba, föl fölfegyverre.“ Szózat: „Miért? Ő: „Partunkon történt kiszállást jelentek Önnek.“ Sz. „Nagy isten, az angolok? Ő: „Nem, Napoleon.“ Sz. „Hogyan, megérkeztek már hamvai sz. Honából? Vive l'Empereur! Ő: „Nem, nem, Hik Napoleon!“ Sz. „Micsoda, micsoda, hiszen, azt hívém, hogy aszkórbán halt meg.“ Ő: „Ej, Ön a személyeket fölcsereíti, nem a nagy férfi fia van itt, hanem unkaöcsese.“ Sz. „Ah, ugy a strassburgi. Na, ugy hát semmi veszély. Tüstint nadrágomban leszek.“ A Charivari igen csípősen jegyzi meg, miszerint Napoleon Lajos bizonyosan azért szóra pénzt, hogy saját fegyverével győzze meg a francia kormány erkölcsrendszerét.

(A napoleonisták vallomási. Mozgalmi hírek Vendeebul. Új adat Laffarge assz. pöréhez.) Az előleges vallatásoknál a napoleonista foglyok csupán azon állításra szoritkoztak, hogy hajóra léptükkor szót sem tudtak Napoleon Lajos szándékáról, utóbb pedig erkölcsi hatalmával nem bírtak ellenkezni, hanem kívánatának engedtek. Montholon tábornok ugyanazt mondja. — Parisban hire jár, mikép a Vendeeban rendkívül ingerültség uralkodik s aug. 15ikén olly komoly szint öltének e hírek, hogy a tőzsércsarnokban tetemesül lesújták a nyilvános papirok becset. A jogszerűk pártja mindent elkövet a nép fölizgatására. A National véleménye szerint a régi Chouanok azért kezdenek most ismét mozgni, mivel a külföld Franciaországot fenyegeti, és így zavarban kedvezőnek majd halászhatni. — A tengerészministerségtől parancs érkezett a touloni tengerészispánhoz, hogy minden kitelhető és kigondolható eszközök használjon a hajóhad kiegészítésire. — Laffarge vagyis Capelle Mária iszonyu pöréhez új fontos adat járul. A baini fürdő vendégszaltalanál ugyan is szóba jöven Capelle Mária elíteltetése a gyémánt-rablás miatt, a vendégek általánosán oda nyilatkoztak, miszerint a férjgyilkolás miatt is bizonyosan vétkesnek fog találtatni C. Mária. Ekkor egy asztalnál ülő fiatal férfi, Guyot ügyvéd, ajultan földre hanyatlott. Szobájába vitetvén pillanatnyi távozásra kéré a vendégeket, és azalatt borotvával ketté metszé torkát s halva találtaték. Asztalan e szók voltak olvashatók: „Capelle Mária és Garat assz. okai haláloznak.“ Guyot t. i. szenvedélyesen szereté C. Mária-t, és siker nélkül kérte kezét Garat asszonytól. Egy C. Mária-tól kapott gyűrűt halála előtt ágy alá dobott. Guyot volt tehát azon szerető, kiről férjének irt levelében olly szenvedélyesen emlékezek C. Mária. —

Gabonaár: Pest, aug. 28kán: Tiszta búza: 185—220; Kétszeres: 150—155; Rozs: 115—122; Arpa: 90—100; Zab: 85—94; Köles: 130; Kukoricza: 130—144. pesti m. váltó garas.

Pénzkelet: Bécs aug. 26kán: 5petes statuskötelezvény: 106¹¹/₁₆; 4petes: 100; 4petes: 80¹/₂; 1834ki kölesön: 696¹/₄; 1839ki: 309¹/₁₆; Bankrészevény: 1680; Eszterházy-sorsjegy: 44¹/₂; Cs. k. arany-agio 3⁰/₁₀

Dunavizáltás: aug. 26kán délben: 11' 6" 0" a zerus felett.